

Granskning av bokslut och årsredovisning

2023-12-31

Rapport

Umeå kommun

KPMG AB

2024-04-10

Antal sidor 8

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
1.4	Rekommendationer	1
2	Bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfrågor	2
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	3
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	5
3.1.1	Bedömning	5
3.2	God ekonomisk hushållning	5
3.2.1	Bedömning	6
3.3	Balanskravsresultat	7
3.3.1	Bedömning	7
3.4	Övriga iakttagelser	7
3.4.1	Bedömning	7

1 Sammanfattning

Vi har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Utifrån vår genomförda granskning av årsbokslutet har vi noterat följande, ej väsentliga, avsteg:

- Kommunkoncernen har per 2023-12-31 inte konsoliderat pensionsstiftelserna Umeå kommunkoncerns pensionsstiftelse och Umeå kommuns pensionsstiftelse i sina räkenskaper vilket är ett avsteg från LKBR kap. 12.
- Kommunens investeringsredovisning upprättas i årsredovisning på verksamhetsnivå medan i budget redovisas det på nämndnivå. Detta gör det svårt för oss att stämna av investeringsredovisningen mot beslutad budget.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

1.4 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- se över iakttagelserna under 3.1.
- se över rutinerna för att attestera bokföringsorder avseende kommunkoncernen samt attestordningen.
- fortsatt ha en dialog med leverantörerna av lönesystemet i syfte att minska den manuella hanteringen avseende semesterlöneskulden.

2 Bakgrund

Vi har av Umeå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt återopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2023-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionsred i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningsred, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i

planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från de tjänstepersoner som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i kommunens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser kommunens årsredovisning som avgetts av kommunstyrelsen den 2024-04-10.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Utöver nedan har vi inte gjort några väsentliga noteringar:

- Kommunkoncernen har per 2023-12-31 inte konsoliderat pensionsstiftelserna Umeå kommunkoncerns pensionsstiftelse och Umeå kommuns pensionsstiftelse i sina räkenskaper vilket är ett avsteg från LKBR kap. 12.
- Kommunens investeringsredovisning upprättas i årsredovisning på verksamhetsnivå medan budget redovisas på nämndnivå. Detta gör det svårt för oss att stämma av investeringsredovisningen mot redovisad budget.

3.1.1 Bedömning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR med undantag från vad som framgår under 3.1.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen ser över iakttagelserna under 3.1.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna

ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Kommunfullmäktige i Umeå kommun har fastställt 2 finansiella mål och 5 verksamhetsmål. Se vidare kommunstyrelsens måluppföljning på sidorna 27-31 i kommunens årsredovisning.

Finansiella mål:

- Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent. Utfall 3 % (10 %). Målet bedöms uppfyllt.
- Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter. Utfall 76 % (189 %). Snittet senaste fem åren är 125 %. Målet bedöms ej uppfyllt.

2022 års siffror i parentes.

Verksamhetsmål:

- Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. Bedömningen är att mer arbete krävs.
- Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden. Bedömningen är att arbetet fortlöper enligt plan.
- Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Bedömningen är att arbetet fortlöper enligt plan
- Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040. Bedömningen är att mer arbete krävs.
- Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling. Bedömningen är att mer arbete krävs.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att god ekonomisk hushållning delvis nås för kommunen och kommunkoncernen. Bedömningen grundar sig i att arbetet med 2 av de 5 inriktningsmålen bedöms fortlöpa enligt plan, för resterande 3 bedöms att mer arbete krävs. För de personalpolitiska målen bedöms 2 fortlöpa enligt plan och för 2 bedöms att mer arbete krävs. Avseende de finansiella målen bedöms 1 vara helt uppfyllt, och 1 bedöms inte vara uppfyllt.

3.2.1 **Bedömning**

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara delvis förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

3.3 Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Umeå kommun redovisar ett positivt balanskravsresultat på 229 mnkr (841 mnkr).

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

3.4 Övriga iakttagelser

Vi har i vår granskning även noterat följande avvikelser:

- Det saknas en rutin för att attestera manuella bokföringsorders avseende Umeå kommunkoncernens bokföringsordrar, justeringar elimineringar etc.
- Semesterlöneskulden hanteras fortsatt manuellt. Kommunen har fortsatt dialog med leverantören avseende hanteringen av semesterlöneskulsberäkningen. Det som i dagsläget är problemet är att systemet avrundar medan kommunen räknar på exakta dagar. I dagsläget hanteras detta genom makro i Excel och tar enligt ekonomifunktionen ett par minuter. Justering bokförs genom en bokföringsorder.
- Kommunen har per 2023-12-31 valt att inte redovisa i enlighet med RKR R20 Redovisning av kommunala pensionsstiftelser. Den nya rekommendationen gäller från år 2024 men tidigare tillämpning uppmuntras.

I mars 2023 kom nya rekommendationer gällande redovisning av kommunala pensionsstiftelser i kommuner. Enligt rekommendationen ska pensionsstiftelsens övervärde redovisas i kommunen som en kortfristig placeringstillgång. Ökning alt. minskning av denna placeringstillgång ska redovisas som en finansiell intäkt respektive finansiell kostnad. Undantag från nämnd redovisning är om förändringen avser gottgörelse.

3.4.1 Bedömning

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över rutinerna för att attestera bokföringsordrar avseende kommunkoncernen samt attestordningen.

Vi rekommenderar kommunen att fortsatt ha en dialog med leverantörerna av lönesystemet i syfte att minska den manuella hanteringen avseende semesterlöneskulden.

Datum som ovan

KPMG AB
DocuSigned by:

Kristoffer Bodin

089E056FD5A64A8...
Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor/Certifierad kommunal revisor

DocuSigned by:

Liz Gard

14E63AFDCD454FD...

Liz Gard

Certifierad kommunal revisor